

ULU ÖNDƏRİN XATİRƏSİ

Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan rəhbərliyinin hər iki dövründə, eləcə də Moskvada ali sovet rəhbərliyində çalışdığı illərdə mediannın səfərbəredici gücündən ən yüksək səviyyədə istifadə edərək tarixi nailiyyətlərə imza atmış siyasət və dövlət xadimi olaraq da fenomenal sima kimi yaddaşlarda yaşayır. Bu həqiqəti onunla yaxın təmasda olmuş, Ulu öndərdən müsahibələr almış, bu böyük insanı səfərlərdə müşayiət etmiş yaşlı nəsil media işçiləri jurnalistlərin böyük dostunu unudulmaz xatirələrlə yad edərək bir daha təsdiqlədilər.

Dövlət teleradiosunda reportyorluqdan informasiya baş redaksiyasının rəhbərindəki yüksəlmiş Akif Cabbarlı hələ sovet dövründə Azərbaycan liderini dəfələrlə ölkənin müxtəlif yerlərində keçirilən görüş və mərasimlərdə media qrupunda müşayiət etmiş, silsilə reportajlar hazırlamışdır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü ilin böhranlı yayında xalqın tələbi ilə Bakıya dövlət edilib Ali Sovetə sədr seçilən gün televiziya ilə xalqa müraciətinin AzTV studiyasında çəkilişinə də həmkarımız rəhbərlik etmişdir.

Hazırda Azərbaycan Kinematografiya İttifaqının redaktoru olan Akif Cabbarlı Ulu öndərin jurnalist əməyinə verdiyi önəmli dəyəri Ümummilli liderin növbəti anım günündə belə xatırladı:

– Dünya şöhrətli dövlət və siyasət xadimi, xalqımızın qüdrətli oğlu Heydər Əliyev özünün bütün siyasi və dövlətçilik fəaliyyəti boyu ölkənin sosial-iqtisadi və mədəni inkişafı, vətəndaşların daha fəravan yaşayışı namına misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Bunu mən də bir qələm adamı olaraq daim müşahidə etmişəm. Ulu öndərin səfər və görüşlərindən aldığım təəssüratı bu gün də qəlbimdən heç zaman silinməyəcək duyğular kimi ya-

hərətli diplomat kimi bütün bunları hamıdan yaxşı və hərtərəfli təsvir edirdi. O böyük insanın Ümummilli Xatirə günündə bütün bunlar məmnunluq və minnətdarlıqla yada düşür.

AzTV-də müxtəlif vəzifələrdə çalışmış, rəhbərlikdə təmsil olunmuş Əməkdar mədəniyyət işçisi Telli Panahqızı da Ulu öndəri müxtəlif görüşlərdə müşayiət etmiş, 2 dəfə isə onunla müsahibə olmuşdur. Tanınmış telejurnalist o günləri ən xoş xatirə kimi yad etdi:

– Millət atası, jurnalistlərin ən yaxın dostu Heydər Əliyevdən 2 dəfə müsahibə almağım yarım əsrlik jurnalist fəaliyyətimin qızıl səhifəsidir.

Ulu öndər jurnalistlərin ən böyük dostu idi

şatmaqdayam.

Zəmanəmizin nadir qurucu liderlərinin biri kimi tanınmış Heydər Əliyev jurnalistlərə əsl dost, dövrün salnamasını yaradan fədakar insanlar kimi yavaş, onların taleyi, yaşayışı ilə də dərindən maraqlanırdı. Yaxşı xatırlayıram, 1980-ci ilin apreldə Heydər Əliyev Azərbaycanın bir qrup yaradıcı ziyalısını və qələm adamlarını da özü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfərə aparmışdı. Səfərimiz 4 gün çəkdi. Görüşlər barədə televiziya və radio reportajlarını diqqətlə izləyən və dinləyən Heydər Əliyev elə ertəsi gün səhər-səhər öz tapşırıq və qənaətinə çatdırır, hər dəfə də təşəkkürünü bildirirdi.

1982-ci ilin yanvarında isə Şuşada M.P.Vaqifin məqbərəsinin tarixi açılışında, bölgələrdə keçirilən partiya-təşərrüfat fəaliyyətinin geniş müşavirələrinin digər mərasimlərdə də jurnalistlərə belə isti yanaşmanın şahidi olurduq. Onun mülahizə və təklifləri hər birimizin “qulağında bir sırğa” olub gələcək fəaliyyətimizdə də rəhbər tutulurdu. Elə şəxson mənim jurnalistik fəaliyyətimdə Ulu öndərin tövsiyələri, canlı bir məktəbin dərslərinə çevrilmişdi.

Ümummilli lider Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gələndən sonra da bu böyük şəxsiyyətin keçirdiyi görüşlərdə, mətbuat konfranslarında AzTV-nin baş redaksiya rəhbəri kimi iştirak etmişəm, ondan müsahibələr almışam. 1993-cü ilin 15 iyununda Ulu öndərin Azərbaycan parlamentinə sədr seçilib çətin şəraitdə ölkəyə rəhbərlik məsuliyyətini üzərinə götürdükdən dərhal sonra keçirilən mətbuat konfransında da iştirak edib reportaj hazırlamışam. Qarşıdakı dövrdə ölkəmizin digər dövlətlərə, xüsusən MDB ölkələri ilə əməkdaşlığının hansı prinsiplər əsasında qurulacağı ilə bağlı verdiyim sualı isə Ulu öndərin necə həssaslıqla dinlədiyini və böyük dövlət xadimi, mahir siyasətçi və diplomat kimi cavablandırması indi də sözbəsöz yaddaşımızdadır.

Heydər Əliyevin televiziya ilə xalqa müraciətinin və Rusiyanın “Ostankino” telekanalı üçün müsahibəsinin yazılışında iştirak etməyimdə unudulmaz xatirələrimdəndir. Heydər Əliyevin AzTV-nin həyatında səmimi qarşılannması, əməkdaşlarla doğma adamlar kimi görüşməsi əsl bayram ovqatı yaratmışdı. Hər birimiz böyük dövlət adamını doğmamız kimi qarşılıq, ona müstəqil Azərbaycanın inkişafı yolunda həyata keçirəcəyi işlərdə böyük uğurlar arzulamışdıq. Təbii ki, hər bir azərbaycanlı kimi, biz qələm adamlarının, yaradıcı ziyalıların da o günlərdəki arzusu və gözləntiləri tezliklə reallaşdı. Azərbaycan Ulu öndərin rəhbərliyi ilə böyük, qazanlı layihələrə imza atdı. Ölkəmiz dünya meridianlarında layiqincə tanınmağa başladı.

Əlbəttə, ölkəmizi qarşıda daha böyük sosial-iqtisadi, hərbi uğurlar gözləyirdi və Ulu öndər uzaqgörən siyasətçi, mə-

alınmışdı. Mən o materialları işləyib efirə vermək istəyəndə deyirdilər ki, “olmaz”. Mən də dirəşirdim ki, bu material efirə getməlidir. Bunu kimisə müdafiə etmək üçün etmirdim. Mənimçün həqiqət, elə indi də, hər kəsdən və hər şeydən yüksəkdir, haqqı söylə, yolun açıqdır – deyirəm...

O vaxtkı rəhbərliklə mübahisəm düşəndə deyirdim ki, “gücünüz çatırsa, onu Ali Məclisin sədri vəzifəsindən çıxarın, qoyun gəlsin, ayrı adam otursun. Yəqin ki, onda yeni gələn adam haqda materialların efirə getməsinə icazə verəcəksiniz”. Susurdular. Deyirdim ki, sizin efirə vermək istəmədiyiniz şəxsin bu büjetin efirə getməsinə heç marağı da yoxdur, amma əgər o kimisə qəbul edirsə, hansısa xarici ölkənin rəsmiləri onun qəbuluna gəlsə, onunla görüşüb Naxçıvanın və Azərbaycanın taleyi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunsaydı, bizim xəbər proqramı olaraq bunu efirə vermək haqqımız var.

İllər əvvəl olmuş bir görüşü də xatırlayıram. Sovet dövrü idi, məşhur rus bəstəkari, SSRİ-nin Xalq artisti Tixen Xrennikovun Bakıda Filarmoniyadakı konsertini çəkməyə getmişdik. Onda mən bəstəkardan müsahibə

Sonuncu dəfə xalq yolunda usanmadan çalışan rəhbər məni gecə saat 01:00 radələrində qəbul etdi. Yorğun olmasına baxmayaraq mənimlə çox səmimi və mehribanlıqla görüşdü və dedi ki, özüm bilərəkdən sənə işin axırında qəbul etməyi planlaşdırdım ki, günümü mənalı başa vurum. Nəvəmin adı gündür. Özü də bu günün xatirəsi mənim üçün iqlaq əzizdir. Çünki bu nəvəmə adı mərhum həyat yoldaşım verib.

Azərbaycana ikinci rəhbərliyinin 10 ilində Prezident Heydər Əliyevin şəxsi fotoqrafı olmuş Rafiq Bağrov da Ulu öndərin informasiya və illüstrasiya materialları ilə dövrün salnaməsinin yaradılmasına necə böyük önəm vermasının şahididir:

– Heydər Əliyev dahilərin dahisi idi. Mən xoşbəxt insanam ki, nə az, nə çox, döz 10 il, 1993–2003-cü illərdə o böyük insanın fotoqrafı olmuşam. 1993-cü ildə Azərbaycan Dövlət Televiziyasında kino lentlərinin aşkarlanması sexinin rəhbəri vəzifəsində işləyirdim. Həmin vaxt şəxsi məşafından hər ay qənaət edib özümə o dövr üçün ən məharətli sayılan fotoaparət kolleksiyasını toplamışdım. Həm də rəngli fotolar çəkən ilk fotoqraf idim. Bir gün mənə Ali Sovetdən dəvət gəldi. Heydər Əliyev həmin vaxt Ali Sovetin Sədri, həm də prezidentliyə namizəd idi. Mənə onun seçki kampaniyası üçün portretlərin çəkilməsi işi həvalə edildi.

Düzi, mən əvvəl tərəddüd etdim, özümü heç cür Heydər Əliyev kimi böyük rəhbərlə işləməyə layiq bilmirdim. Bu, böyük məsuliyyət idi. Nəhayət, razılaşmalı oldum. Heydər Əliyevin namizədlik kampaniyasında təbliğat-təşviqat, reklam xarakterli bütün portretləri mən hazırladım. Portretlərə baxan Heydər Əliyev məni yanına çağırırdı. Əl işlərimi bəyənmirdi. Mənə bir cümlə ilə dedi: “Mənimlə işləyəcəksən”.

İlk dəfə işə götürüldən zaman məni çağırıldı və öz iradlarını bildirdi ki, bax, mən belə istəyirəm. Mən də onun xasiyyətinə uyğun çəkirdim. Bir dəfə belə bir hadisə oldu: 2 ildən artıq oldur ki, işləyirdim. Məni çağırıldı ki, bu qədər işləyirsən, ancaq mən fərqli bir şəkildə görməmişəm sənə. Dedim, cənab Prezident, fərqli şəkildə deyəndə nəyi nəzərdə tutursunuz? Fotoları yıxmışdı önünə, birini göstərdi ki, bax, bunu iradları çəkib. Dedim, cənab Prezident onun mən çəkmişəm, icazə verin gedim neqativini götürürəm gölm. İki-sini, dördünü, beşini... Ancaq hamısı mənim çəkdiyəm idi. Dedi ki, yox, işləyirəm...

Ulu öndər prezident seçildəndən sonra Azərbaycan Prezidenti Aparatı Mətbuat xidmətinin baş məsləhətçisi vəzifəsinə təyinin olundu. Yəni Prezidentin şəxsi fotoqrafı oldum. Onunla getdiyim, fotolentə köçürdüyüm bütün görüşlər mənim üçün yadda qaldı, unudulmazdır. Hər bir səfərimizdən ayrıca danış bilmərəm, çünki bütün görüşlər fərqli və orijinal idi.

Rəhmətlik Heydər Əliyev mənə icazə vermişdi, çəkilişlər zamanı geyimində, hərəkətlərində hər hansı nöqsan olsa, özüm dəməyi tapmışdım. Amma, inanın, bu 10 ildə çəkilişlər zamanı buna ehtiyac olmadı. O evdən əla səlhiqlə çıxardı ki, geyimində, üst-başında heç bir çatışmazlıq, nöqsan olmazdı.

Ulu öndərin xarici ölkələrə səfərləri zamanı dünyanın ən böyük liderlərinin otağında olmuşam, bu, hər adama nəisib olmur. Onun nüfuzuna görə Məkkədə Kəbabin içinə daxil olmuşam. Hər adama açıqları o qapılar. Heydər Əliyev kimi şəxsiyyət üçün açıldı və onun hesabına biz də gördük. Nəinki o, hətta Ağ Ev, Yaponiyanın İmperator Sarayı... Mən şəxsi fotoqraf olduğum üçün ən möhtəşəm yerlərdə tək girirdim. Bu məsuliyyət çox böyük idi. Çəkdiyim kadr alınmasa, ya da itisə? Çox həyəcan keçirirdim. Amma şükür ki, elə bir şey olmadı, üzü ağ çıxdım.

2003-cü ildə Heydər Əliyevi Türkiyədən ABŞ-a yola saldıq, həmin gün təyيارaya minəndə son fotosunu çəkmişdim. Ulu öndərin dünyasını dəyişməsi xəbərini Prezident İlham Əliyevlə İsvaçranda qayıdanda təy-yarada eşitdik. Təbii ki, çox sarsıldım. Ən əziz adamımı itirən insan necə olur, o vaxt mən də elə oldum.

2006-cı ildə mənə 10 il ərzində Heydər Əliyevin fotolentə aldığım bütün şəkil və portretlərinin rəqəmsal sistemə salınması işi tapşırıldı. Bu işi çox yüksək səviyyədə həyata keçirdim, Prezidentin mətbuat xidmətində bu və digər texniki işləri aparmaqla 2016-cı ilədək işlədim və təqaüdə çıxdım.

Hazırladı: Tahir AYDINOĞLU
XQ

dən Heydər Əliyevlə danış bildim. Səhərişi günü tezdən o böyük insanın qaldığı ünvana getdim.

Görüşdük. Bu görüş mənim həyatımın ən ali hadisəsi oldu.

Bir anlıq gözlərimə inana bilmədim – bu, o nəhəng, adı, şöhrəti dünyaya yayılmış insandırımı? Belə bir ucalığa çatmaqımı olar? O əfsanəvi şəxsiyyətin illər boyu eşitdiyimiz tanış, şirin səsi, sanki məni yuxudan oyatdı: “Xoş gəlmisiniz, cavan oğlan. Saathda nə var, nə yox?” “Bəli, bu, O idi. Bir Allah bilir o vaxtlarda yaşadığım xoşbəxtliyin dərəcəsinə. Mən Heydər Əliyev zirvəsində onunla üz-üzə, nəfəs-nəfəsə idim. Sanki o vaxta qədər yaşadığım həyatın mənası bax bu görüşə yetişmək üçünmüş. O andan ömrümün Heydər Əliyev ucalığından başlanan yeni bir yolu açıldı. Bu görüşün ilk andan ruhuma, qəlbimə hopan nuru məni başqalaşdırdı, üzərimə ali bir missiya – millət atasına xidmət etmək yükü qoydu.

Heydər Əliyev müsahibəmizin bütün-lüklü audio yazıya alınmasını istədi. Biz arxa otağa daxil olduq, çay süfrəsi hazırlanmışdı. Qızı Sevil xanım və nəvələri də orada idilər. Görüşümün əvvəlində fenomen yaddaşla malik Heydər Əliyev Saathda xeyli adam tanıdığı və familiyamin ona çox tanış gəldiyini bildirib kimlərdən olduğumu soruşdu. Mən də söylədim ki, Siz respublikaya rəhbərlik etdiyiniz dövrdə M.B.Qasımov adına kolxozun sədri işləyən Mansur Ağamirzəyevin oğluyam. Heydər Əliyev bir anlıq nələrisə xatırlayıb təsirlənərək yenidən əlimi sıxdı, saatlıllara salamlarını çatdırmağımı xahiş etdi.

Sonra o, mənim çoxsaylı suallarımı ətraflı cavablandırdı. Axırda müsahibəmiz yazılan kaseti özü mənə verdi. Üzərinə yaşadığı evin telefon nömrəsini də yazmışdı ki, lazım olarsa əlaqə saxlayım. (2004-cü ildə həmin audio kaseti Heydər Əliyev Fonduna təqdim etmişəm).

İlk görüşümdən iki gün sonra yenidən zəng edib görüşə getdim. Müsahibənin iki sualını lent yazısında aydın eşidilməyən cavablarını yenidən köçürüb mənə verdilər. Heydər Əliyevlə bu görüşdən sonra məmnanxandan çıxıb Şərur rayonuna getdim, orada gecələdim. Çünki artıq ciddi şəkildə izləndiyimi hiss edirdim. Mən Saathya qayıdandan az sonra Heydər Əliyevlə müsahibəmə böyük tirajla dərc olundu. Və bu müsahibə “Dönüş” qəzetində son yazım oldu. Bir gün sonra on illik jurnalistik fəaliyyətimə son qoyularaq “öz ərizəmlə” işdən azad edilmiş oldum.

O vaxtlar Heydər Əliyev haqqında Kommunist Partiyasının orqanı olan mətbuatda, demək olar ki, heç nə yazılmırdı. Bəzi hallarda Heydər Əliyevdən Moskvanın mərkəzi mətbuatı yazırdı, o da qeyri-obyektiv və mütləq qərəzli olurdu. İyən vaxtlar Heydər Əliyevlə tez-tez telefon əlaqəsi saxlayırdım. Adətən, axşam saat 10-dan sonra danışırdıq. Çünki Heydər Əliyev özü belə istəyirdi. Lakin bir neçə telefon danışığımızdan sonra rayon ATS-ndən Naxçıvanla əlaqə yaratmadılar.

Heydər Əliyevlə sonuncu görüşümüz 1991-ci ilin yay aylarında oldu. Artıq Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının deputatı seçilmişdi və Ali Məclisin sədri vəzifəsinə daşıyırdı. Ali Məclisin iclası gedirdi. Fasilə zamanı vestibüldə görüşdük. Məni sevinc və sayğı ilə qarşılayıb hal-əhval tutdu. Bu vaxt yaxınlıqda olan AZƏRTAC-ın Naxçıvan müxbiri Namiq Əhmədov da yanına çağırıldı. Məni ona təqdim etdi. Namiq də öz növbəsində bildirdi ki, yoldaş Əliyev, biz tələbləndən yaxın, bir yerdə oxumuşuq”.

1993-cü ilin yayında Bakıya ölkə rəhbərliyinə dəvət ediləndə Ulu öndərlə bir neçə dəfə görüşmüşdüm. Hər görüşümdə isməli, vəziyyətimlə maraqlanırdı. Mən də o böyük insan narahət olmasın deyə işlərimin qaydasında, vəziyyətimin yaxşı olduğunu deyirdim. Lakin sonuncu dəfə həqiqəti söylədim. Çünki artıq bu mübarizələrdə mətinləşmiş Heydər Əliyevin fiziki və mənəvi durumu qaydasında idi. Bildirdim ki, onunla müsahibəm “Dönüş” qəzetində son yazım oldu. Həmin müsahibə dərc edildikdən iki gün sonra “öz ərizəmlə” işdən çıxarıldım...

bə almaq üçün otağa dəvət olunanda içəridə Heydər Əliyevi və Zərifə xanımı görəndə heyrətimdən quruyub qaldım. Heydər Əliyev çəşnliqliyi görüb gül-gülə məni Xrennikova təqdim elədi və dedi ki, “bu bizim çox gənc, amma çox istedadlı jurnalistimizdir, mən onu çox böyük maraqla izləyirəm”. Mən təəccüblə və heyrətlə bu müdrik insana baxdım və onun, hələ o qədər də təcrübəsi olmayan adı bir jurnalistə verdiyi qiymətdən gözüm yaşardı.

İndi “Hüquq və qanun” jurnalının baş redaktoru olan Fəxrəddin Ağamirzəyev dövrünün siyasət nəhəglərindən biri Heydər Əliyev 1990-cı ilin yayında Moskvadan Bakıya dönüb Naxçıvana gələndən sonra ondan ilk müsahibə alıb çalışdığı Saatlı rayonunda çıxan “Dönüş” qəzetinin 3 nömrəsində çap etdirilməyə nail olmuşdur. Buna görə o zaman, necə deyirlər, dərhal qələmi sındırılmış jurnalistin qeyrət və fədakarlığı da mətbuat tariximizdə Ulu öndərlə bağlı öyüncü şahidə təşkil edir.

Qələmdən qurtuluşu” adlı kitabında geniş bəhs etmişdir. Fəxrəddin Ağamirzəyev həmin tarixi müsahibənin ərsəyə gəlməsini 34 il sonra belə xatırladı:

– 1990-cı ilin yayı idi. Azərbaycan KP Saatlı Rayon Komitəsinin orqanı olan “Dönüş” qəzetində zəhmətkeş məktubları və kütləvi iş şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışırdım (həmin vəzifə rayon partiya komitəsinin nomenklaturası idi). SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvi idim. İyün ayında eşitdim ki, xalqımızın qüdrətli oğlu, yenilməz insan Heydər Əliyev Bakıya – Azərbaycana qayırdı.

Qısa müddətdən sonra öyrəndim ki, Heydər Əliyev Naxçıvana gedib. Sövcü-təbii olaraq ürəyimdə onunla görüşüb müsahibə almaq, tövsiyələrimi təleyüklü günlər yaşayan Azərbaycanın nigarın, ümidsiz vəziyyətə düşmüş vətəndaşlarına çatdırmaq istəyi doğdu.

Bundan sonra məni nələrin gözlədiyinin fərqinə varmayaraq avqust ayının əvvəllərində Naxçıvana yollandım. O günlərdə hər yerdə Heydər Əliyevin səhəbtə gedirdi. Bütün Naxçıvan əhalisi öz böyük oğlunu, dünya siyasətçisi zirvəsinə yüksəlmiş həmyerlisini sonsuz bir sevgi və ehtiramla qarşılamışdı.

Heydər Əliyevlə görüşmək üçün bir neçə gün çalışdım. Nəhayət, bacısı qızı Sanifə xanımın evində yerləşdiyimi müəyyənləşdirib ünvanı, telefon nömrəsini öyrəndim. Yerləşdiyim “Təbriz” mehmanxanasında öz otağımdan telefonla zəng etdim, Heydər Əliyevlə danışımaq istədiyimi bildirdim. Dostkədə Heydər Əliyevin səsinə eşidəndə bütün vücudum titrədi. Özümü təqdim edib məqsədimi bildirdəndən sonra Heydər Əliyev görüşümüz üçün münasib vaxt müəyyənləşdirərək telefon əlaqəsi kəsildi. Həmin vaxtdan otağımdakı telefon işləmədi. Ələcsiz qalıb şəhərdəki telefon köşkün-